

ВІДГУК

**опонента доктора економічних наук, професора
Шкуренко Ольги Володимирівни
на дисертаційну роботу Зайцевої Анни Сергіївни
«Управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах
конвергенції інвестиційних процесів»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних
наук за спеціальністю 08.00.04 — економіка та управління
підприємствами (за видами економічної діяльності)**

**Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими темами,
програмами, планами**

В умовах глобалізації економіки підприємствам для досягнення стійкого зростання, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення довгострокового успіху на ринку необхідно застосовувати сучасні інноваційні моделі управління бізнес-процесами діяльності. Управління розвитком підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів є важливим в декількох аспектах. Конвергенція інвестиційних процесів передбачає об'єднання різних джерел фінансування і ресурсів для досягнення максимального ефекту, що дозволяє підприємствам ефективніше використовувати свої фінансові, матеріальні та людські ресурси та сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності. Інвестиції в новітні технології та інноваційні процеси підприємств є інструментом впливу на його розвиток та адаптацію до змін зовнішнього та внутрішнього середовища. При цьому саме конвергенція інвестиційних процесів сприяє отриманню доступу до сучасних технологій для впровадження їх у свою діяльність. Управління розвитком підприємств через конвергенцію інвестицій забезпечує вихід на нові ринки і розширення існуючих, що можливо завдяки залученню стратегічних партнерів та інвесторів. В таких умовах розподіл інвестиційних ризиків між різними учасниками процесу знижує загальний ризик для підприємства.

Прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику вимагає формування нової ідеології управління, побудованої на інноваційних підходах в частині інтеграції сучасних технологій, управлінських практик і стратегій, що сприяють відкритості, ефективності та стійкості підприємства. Конвергенція інвестицій дозволяє створювати стабільніші фінансові структури та забезпечувати фінансову стійкість підприємства. Інтеграція різних інвестиційних потоків вимагає високого рівня управлінської майстерності і дозволяє впроваджувати найкращі управлінські практики, що сприяє поліпшенню операційної діяльності

та стратегічного планування підприємства. Конвергенція інвестиційних процесів допомагає орієнтувати розвиток підприємств на довгострокову перспективу, враховуючи соціальні та екологічні аспекти.

Транспарентність в управлінні є критичним аспектом сучасного менеджменту, що забезпечує відкритість, підзвітність та довіру між керівництвом, співробітниками, інвесторами і іншими зацікавленими сторонами. Впровадження принципів і підходів транспарентності до управління розвитком підприємств забезпечить їм високу ступінь довіри від усіх зацікавлених сторін, підвищить ефективність управління та сприятиме довгостроковому успіху і стабільності.

Водночас, це зумовлює необхідність переосмислення теоретико-методичних засад щодо управління транспарентністю розвитку підприємств, а також розробку науково-практичних положень з формування та реалізації управлінських рішень щодо активізації інвестиційних процесів підприємств. Вирішенню цих питань присвячена дисертація Зайцевої Анни Сергіївни на тему: «Управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів».

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Української інженерно-педагогічної академії, зокрема науково-дослідним темам: «Трансформаційні процеси соціально-економічних систем в умовах невизначеності» (номер державної реєстрації: 0123U103888); «Управління розвитком бізнес-структур в умовах макроекономічної нестабільності» (номер державної реєстрації: 0123U103889) та тематиці науково-дослідних робіт Національного університету «Львівська політехніка», зокрема науково-дослідним темам: «Теоретичні та прикладні засади трансферу та комерціалізації результатів науково-технічних робіт у системах стратегічного розвитку суб'єктів господарювання» (номер державної реєстрації: 0123U102351); «Формування та використання економічного потенціалу підприємств, галузей та регіону в умовах інноваційної трансформації та сталого розвитку» (номер державної реєстрації: 0123U102353); «Формування конкурентоспроможного потенціалу розвитку підприємств в стратегічному періоді» (номер державної реєстрації: 0123U102349); «Моделювання систем взаємодії суб'єктів біхевіористичної економіки в умовах цифровізації» (номер державної реєстрації: 0123U102352).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, розкривають мету і завдання дослідження. У роботі розроблено і науково обґрунтовано теоретико-методологічні та науково-практичні положення щодо управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів.

Оригінальність дослідження полягає в розробці методології управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів, системна мультидисциплінарність якої базується на комплексі взаємопов'язаних принципів і елементів, гармонізації параметрів

короткострокової та довгострокової динамічної рівноважної взаємодії та причинно-наслідкових взаємозв'язків між властивостями транспарентності розвитку й інвестиційними процесами, що дає можливість концептуального поєднання механізмів оцінювання позитивного ефекту фінансово-інвестиційної активності в просторово-динамічному вимірі, дозволяє прогнозувати нелінійні циклічні процеси й визначати характерні тенденції стратегічних змін поведінкової моделі через призму емерджентності функцій управління, що є базисом для консолідації та формалізації зворотного зв'язку в межах модифікації стратегічних альтернатив управління підприємствами.

Розроблена методологія стала базисом для обґрунтування наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, представлених у дисертації.

Для вирішення наукового питання щодо управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів у дисертації використано загальнонаукові, філософські й економічні методи дослідження. Зокрема, абстрактно-логічний метод, теоретичного узагальнення, структурно-логічний, композиційний аналіз – для формування методологічних засад системи управління транспарентністю розвитку підприємств та побудови конфігурації бізнес-ідеології новаторського типу; системний підхід, методи аналізу і синтезу, дедукції – для реалізації управлінських підходів щодо дослідження питань управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів; таксономічний та індексний методи – для розрахунку інтегральних показників транспарентності розвитку промислових підприємств; метод експертних оцінок – при оцінюванні рівня розвитку промислових підприємств за фазами їх життєвого циклу; фрактальні методи – для оцінки рівня інвестиційної активності промислових підприємств; економіко-математичне моделювання – для опису конвергентної поведінки; методи кластерного, сценарного і дисперсійного аналізу – для генерування стратегічних управлінських рішень щодо управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів; метод аналітичного ізоваріаційного вирівнювання – для побудови ізоваріаційної моделі оптимального вибору конвергентних сценаріїв інвестиційного рішення з урахуванням комплаєнс-ризиків; системно-структурний аналіз – для формування методологічних засад розроблення механізму управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів; когнітивне моделювання – для генерації та перевірки гіпотез щодо системи управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів; економетричні моделі – для моделювання синергії управлінських ефектів щодо транспарентності розвитку промислових підприємств на основі тестування наявності β -конвергенції.

Послідовність вирішення проблемних питань, формулювання висновків і рекомендацій у роботі є логічним і структурованим. При розгляді попередніх напрацювань застосовується критична оцінка, пропонується авторське бачення вирішення визначених завдань у дослідженні. Інформаційну основу дослідження становлять законодавчі та нормативні акти України, наукові публікації провідних вітчизняних учених, статистичні дані звітності промислових підприємств України, ресурси інтернету.

Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи, сформульовано мету, завдання, предмет, об'єкт і методи дослідження, викладено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, окреслено особистий внесок здобувача, наведено дані про апробацію результатів дослідження і публікації.

У першому розділі *«Теоретико-методичні основи управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів»* розглянуто теорії, концепції фундаментальної науки як основи сучасної парадигми управління розвитком та генезису конвергенції соціально-економічних процесів і систем, визначено інвестиційну політику держави як ідеологічну платформу транспарентності розвитку підприємств в конфігурації нової економічної ринкової моделі, систематизовано конвергенцію інвестиційних процесів як основу інноваційного розвитку промислових підприємств в умовах глобалізації технологічних та економічних зв'язків (с. 45-112).

У другому розділі *«Методологічне підґрунтя управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів»* окреслено управлінський аспект реалізації освітньо-наукових технологій формування стратегічних орієнтирів розвитку підприємств в умовах досягнення транспарентності, розроблено та подано методологічний інструментарій управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів, визначено бізнес-ідеологію новаторського типу як консолідовану основу інтелектуалізації управлінського процесу (с. 113-169).

У третьому розділі *«Аналітико-діагностичні засади оцінювання рівня розвитку підприємств за умов досягнення транспарентності»* оцінено рівень розвитку промислових підприємств на основі аналізу конкурентоспроможності в системі забезпечення підприємств як ступеня реалізації потенціалу, запропоновано соціально-економічний підхід до вимірювання формального та активного рівня транспарентності розвитку промислових підприємств (с. 170-269).

У четвертому розділі *«Стратегічно орієнтована паритетність підприємств в умовах транспарентності розвитку та конвергенції інвестиційних процесів»* оцінено рівень інвестиційної активності промислових підприємств та запропоновано методику раціоналізації структури джерел їх інвестиційної активності за допомогою причинно-фрактального методу, розроблено методику формування ізоваріаційної моделі вибору конвергентних сценаріїв інвестиційного рішення промислових підприємств з урахуванням комплаєнс-ризиків та активізації рівня транспарентності розвитку, запропоновано генерування стратегічних управлінських рішень на основі побудови кластерних полівекторних моделей досягнення транспарентності розвитку промислових підприємств (с. 270-352).

У п'ятому розділі *«Концептуальна парадигма управління транспарентністю розвитку в умовах конвергенції інвестиційних процесів»*

процесів» розроблено та запропоновано механізм управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів на основі синектично-компенсаторного підходу, систематизовано основи побудови архітекtonіки всебічної транспарентності розвитку підприємств на основі ієрархічно-управлінських технологій досягнення імерсивного результату, удосконалено науково-прикладні аспекти процесу бліцмасштабування в стратегічній конфігурації управління транспарентністю розвитку підприємств на основі цифрової когерентності, розроблено та запропоновано методіку визначення синергії управлінських ефектів в аспекті досягнення та забезпечення оптимального рівня транспарентності розвитку промислових підприємств на основі тестування наявності β -конвергенції (с. 353-432).

Зміст реферату ідентичний основним положенням дисертації. Усе вищевказане дозволяє констатувати про обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у докторській дисертації, їх загальнонаціональне значення

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних, методологічних і науково-практичних засад управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів. Основними елементами наукової новизни є:

– методологія управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів, системна мультидисциплінарність якої базується на комплексі взаємопов'язаних принципів і елементів, гармонізації параметрів короткострокової та довгострокової динамічної рівноважної взаємодії та причинно-наслідкових взаємозв'язків між властивостями транспарентності розвитку й інвестиційними процесами (с. 129-150);

– науково-практичний підхід до формування управлінських рішень щодо активізації інвестиційних позицій підприємств, який базується на оцінюванні рангово-агрегованого критерію структурних елементів формального та активного рівня транспарентності їх розвитку як вихідного параметру виміру інвестиційної привабливості в умовах конвергенції інвестиційних процесів бізнес-середовища, визначенні варіативності стратегічного домінантного впливу економічної свободи та підприємницької культури на транспарентність розвитку підприємств на основі методу аналізу ієрархій (с. 252-267);

– механізм управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів на синектично-компенсаторній основі, який ґрунтується на системній імплементації економічної ідеології; формується завдяки комплексному відображенню динамічності, варіабельності економічних інтересів і параметризації дієвого процесу їх балансування в динамічній моделі формування та використання потенціалу підприємств і за наявності потенційно високої якості управлінських рішень порівняно з конкурентами (с. 353-370);

– методика визначення синергії управлінських ефектів в аспекті досягнення та забезпечення оптимального рівня транспарентності розвитку

промислових підприємств на основі тестування наявності β -конвергенції, що має структурно-мережеву конфігурацію побудови, вузлами якої є характеристики стану транспарентності розвитку та конвергенції інвестиційної активності, а дугами є параметричні еталонні значення β -конвергенції (с. 412-430);

– науково-практичний підхід до побудови конфігурації бізнес-ідеології новаторського типу в управлінні розвитком підприємств на основі процесного підходу, який, на відміну від наявних, формується як цілісна система реакцій, що є відповіддю на виклики перманентних криз сьогодення, змінюючи ціннісно-орієнтовану основу розвитку підприємства, яка здатна впливати на дію обставин різної етіології походження, трансформувати та корегувати сприйняття інформаційно-аналітичного масиву даних, стратегічно визначаючи в просторово-процесному вимірі напрям розвитку процесів та явищ, за умов, що ідеологія має ознаки потужного впливу на кінцевий результат реалізації певного процесу, утворюючи простір ідеологічного впливу (с. 151-167);

– методичний підхід до оцінювання рівня транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища, який, на відміну від наявних, базується на визначенні показників індексного характеру та обчисленні їх коефіцієнтів вагомості на основі експертної оцінки, які є найбільш інформативними при оцінюванні транспарентності розвитку (с. 170-198);

– науково-методичні основи розроблення структурно-функціональної моделі інтегрованої адаптивно-релевантної системи оцінювання життєвого циклу підприємства за фазами життєздатності, яка базується на параметризації показників його діяльності, аналітичному упорядкуванні вертикальних та горизонтальних зв'язків багаторівневої та багатофункціональної системи прийняття управлінських рішень, враховуючи властивості взаємозалежного впливу та встановлюючи критичні точки для найбільш значущих параметрів безпеки індивідуальних траєкторій; синтезує комплексну систему виконання тактичних дій, реалізується на основі одержання інформації від об'єктових локальних фаз життєздатності підприємства, виконує функції розпізнавання та ідентифікації сумісності фаз життєздатності з рівнем розвитку підприємства (с. 199-223);

– методика формування ізоваріаційної моделі вибору конвергентних сценаріїв інвестиційного рішення промислових підприємств з урахуванням комплаєнс-ризиків, яка, на відміну від наявних, базується на моделюванні еквіваріантних показників програмних рішень реалізації інвестиційних сценаріїв як математичного очікування доходу і ступеня ризику, результатом якого є констатація стану стохастичності та невизначеності, що є кореляцією, пов'язаною з варіативністю оцінки сценаріїв, яка є параметричною ізоваріаційною складовою відхилень позитивного й негативного характеру (с. 305-330);

– стратегія управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів, яка, на відміну від наявних, базується на системі коваріаційних функцій та їх емерджентності, побудова яких призначена для перетворення значень вхідних змінних процесу управління у вихідні коспектральні змінні за допомогою фазової генерації при варіантній

ідентифікації параметрів цифрової технології бліцмасштабування в стратегічній конфігурації для досягнення оптимально достатнього рівня транспарентності з використанням ієрархічно-управлінських імерсивних технологій для досягнення конкурентних переваг та реалізації економічної політики компромісів з метою формування нової архітекτονіки всебічної транспарентності розвитку підприємств (с. 330-350);

– теоретичний базис дослідження, який, на відміну від наявних, ґрунтується на визначенні процесу управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції домінуючих форм інвестиційного капіталу в розрізі розвитку соціально-економічних систем як парадигми управління з використанням інноваційних інструментів та інформаційної підтримки з метою продукування ефективних стратегічних управлінських рішень щодо концептуального моделювання та удосконалення бізнес-процесів (с. 45-73);

– методика раціоналізації структури джерел інвестиційної активності промислових підприємств за допомогою причинно-фрактального методу, яка, на відміну від наявних, базується на визначенні кількості альтернативних інвестиційних проєктів й очікуваної сукупної стратегічної величини їх чистого прибутку від реалізації; визначенні структурно-діагональної направленості фракталів за різною величиною вимірника структури капіталу промислових підприємств, що дозволяє отримати функції результативності впливу критерію визначення раціонального значення вимірника структури джерел фінансування на загальний рівень інвестиційних можливостей та забезпечити раціональне співвідношення поміж ризиком та дохідністю в умовах невизначеності фінансових результатів діяльності підприємств (с. 270-304);

– концептуальні положення управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів, які, на відміну від наявних, ґрунтуються на міжпарадигмальному синтезі знань, передбачають емпіричне вивчення, системну консолідацію конвергентних особливостей функціонування промислових підприємств та методологічне обґрунтування синергії управлінських ефектів в аспекті забезпечення оптимального рівня транспарентності розвитку в парадигмі управління та розвитку як результату консенсусних наукових знань (с. 371-388);

– науково-прикладні аспекти процесу бліцмасштабування в стратегічній конфігурації управління транспарентністю розвитку підприємств на основі цифрової когерентності, які, на відміну від наявних, консолідують інтегроване використання цифрових технологій, стратегічне бачення, технологічну гнучкість та управлінську керованість, формування гнучкої стратегії швидкого впровадження інновацій як реакції на зміни в цифровій індустрії в епоху цифровізації економіки, що забезпечить когерентність між інформаційними технологіями й бізнес-процесами (с. 389-411).

Пропозиції та рекомендації, сформульовані як результати дослідження, дозволять промисловим підприємствам досягти високого рівня розвитку, а також можуть бути використані в межах практичних рекомендацій усіма суб'єктами процесу соціально-економічного розвитку. Окремі положення наукової новизни дисертаційної роботи вивчено та використано в практичному аспекті діяльності Виконавчого комітету Харківської міської ради Харківської області (довідка

№ 05-68/1643/2-20 від 03.04.2024); Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України (довідка 63-1/01 від 08.04.2024); Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва Харківської обласної адміністрації (довідка № 105-5/с від 20.03.2024); Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації (довідка № 08.01-10/1739 від 30.03.2024); Івано-Франківської обласної ради (довідка № 114/517р/212 від 29.03.2024); ТОВ «ХАРКІВТРАНСМАШПРОЕКТ» (довідка № 027/С-16 від 25.03.2024); ПАТ «Харківський тракторний завод» (довідка № 94/05 від 18.03.2024); ТОВ «С.К.С.М.» (Слобожанський комбінат будівельних матеріалів) (довідка № 82/5 від 19.02.2024); ТОВ «БУРАН ГРУП» (довідка № 05/05-2024 від 29.03.2024); ПП «Фірма БУРАН» (довідка № 06/05-24 від 29.03.2024); ТОВ ВКФ «Електропромремонт» (довідка № 105-13 від 21.02.2024); ТОВ «ІНТЕРМІНЕРАЛБІЛДІНГ» (довідка № 09-315/с від 08.03.2024); ТОВ «АВТОСПЕЦКОМ» (довідка № 35/1-с від 18.03.2024).

Теоретичне значення основних положень дисертації підтверджується використанням у навчальному процесі Української інженерно-педагогічної академії під час викладання дисциплін: зі спеціальності 073 «Менеджмент» – «Менеджмент організацій», «Управління ризиками», «Антикризовий менеджмент», «Теорія і методологія менеджменту», «Глобальна трансформація системи управління», «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах»; зі спеціальності 051 «Економіка» – «Бізнес-інжиніринг», «Управління ризиками підприємства» (довідка № 106-38-01 від 19.01.2024).

Повнота викладу результатів дослідження в наукових публікаціях, зарахованих за темою докторської дисертації

Наукові результати дисертаційної роботи опубліковано у 56 наукових працях, у тому числі: 5 розділів у колективних монографіях, 5 статей у закордонних та вітчизняних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus/WoS; 26 статей у наукових фахових виданнях України, 20 публікацій тез доповідей у збірниках за матеріалами конференцій.

Загальний обсяг опублікованих праць становить 32,64 ум.-друк. арк., з яких особисто здобувачеві належить 25,81 ум.-друк. арк..

Ступінь використання матеріалів і висновків кандидатської дисертації

Результати досліджень, за якими Зайцева А.С. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Формування інтеграційних процесів розвитку залізничного транспорту України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, в її докторській дисертації не використовувалися.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації

Дисертаційна робота Зайцевої Анни Сергіївни на тему: «Управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних ресурсів» відповідає принципам академічної доброчесності. У докторській дисертації та наукових працях, які відображають її результати, відсутній академічний плагіат, фабрикації та фальсифікації, що підтверджено відповідною довідкою. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дискусійні питання та зауваження щодо положень докторської дисертації

Відзначаючи загальний високий рівень обґрунтованості теоретичних та прикладних досліджень, виконаних в дисертації Зайцевої А.С., її цілісність та логіку викладу матеріалів, можна вказати і на наявність деяких дискусійних положень, що будуть предметом для дискусій під час захисту:

1. В роботі автор в рамках дослідження представив економічну етимологію походження мобільності інвестиційного капіталу як соціально-економічного процесу з визначенням факторів впливу в декількох аспектах, а саме з позицій можливих форм стану мобільності інвестиційного капіталу, його функціональних особливостей та впливу рівня мобільності (рис. 1.1, с. 51). В загальному погоджуючись із сформованою позицією, вважаємо, що автор в недостатній мірі розглянув негативну тенденцію впливу мобільності інвестиційного капіталу на розвиток соціально-економічної системи.

2. В тексті роботи автор стверджує, що «привабливість бізнесу як об'єкта інвестування формується під впливом багатьох факторів та ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру...», але, доцільно було б більш детально їх проаналізувати та зупинитись на визначенні саме показників, що відображають інвестиційну привабливість. (с. 64-65).

3. В роботі автором подано наслідки накопичення зовнішнього державного боргу, шляхи подолання проблеми зовнішньої заборгованості (рис. 1,16, с. 92) та виділено основні напрямки політики, які можуть допомогти країнам перенести поточну глобальну рецесію, але, з нашої точки зору, доцільно було б надати більш розширену характеристику кожному із запропонованих напрямів, орієнтуючись на світовий досвід, та додатково уточнити, за допомогою яких інструментів здійснюється менеджмент, що дозволило б поглибити розуміння об'єктивної економічної доцільності управління транспарентністю розвитку соціально-економічної системи.

4. Розробляючи методологічні підґрунтя дослідження, автор виділяє стратегію бізнес масштабування в парадигмі управлінських процесів підприємств (с.113–117). Автором доведено, що така стратегія націлена на результат творчого та цілеспрямованого аналізу наявних проблемних ситуацій, обрання напрямків, методів та засобів їх вирішення у відповідності з домінантною ціллю загальної системи менеджменту з точки зору соціально-

практичного аспекту, однак, було б доцільним уточнити, у чому саме буде проявлятися результат реалізації такої стратегії.

5. Заслугує на увагу обґрунтована автором структурно-функціональна модель інтегрованої адаптивно-релевантної системи оцінювання життєвого циклу промислових підприємств за фазами життєздатності (рис. 3.8, с. 201). Автор відмічає, що аналіз рівня розвитку промислових підприємств за фазами життєвого циклу є основою побудови кластерних полівекторних моделей транспарентності розвитку. Проте потребує додаткового роз'яснення формування комплементарного та мультиплікативного ефекту від реалізації моделі, що надало б повноти та вагомості отриманому науковому результату.

6. У підрозділі 3.3 на с. 224–250 автором проведено діагностику рівня розвитку промислових підприємств як ступеня реалізації потенціалу. Зазначено, що стратегічні компоненти потенціалу промислових підприємств, а саме: виробнича, маркетингово-логістична, управлінсько-кадрова, фінансово-інноваційна, дозволяють всебічно охарактеризувати внутрішній стан підприємства. На нашу думку, науковий результат був би більш практично значущим, якщо б автором було додатково враховано екологічну складову при оцінці рівня розвитку промислових підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів.

7. В роботі запропоновано методику раціоналізації структури джерел інвестиційної активності промислових підприємств за допомогою причинно-фрактального методу, але, з нашої точки зору, доцільно було б конкретизувати позицію автора стосовно впливу ентропії в рамках запропонованої методики (с. 270-304).

8. В процесі дослідження архітекtonіки всебічної транспарентності розвитку підприємств на основі ієрархічно-управлінських технологій досягнення імерсивного результату автор в роботі приділяє увагу системі професійних компетенцій управлінця в стратегічній перспективі управління транспарентністю розвитку промислових підприємств (рис. 5.8, с. 384), але, з нашої точки зору, доцільно було б надати прогноз з врахуванням впливу інтелектуального потенціалу стосовно розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних ресурсів.

Однак, висловлені зауваження не знижують високий рівень теоретичної і практичної цінності дисертаційної роботи Зайцевої Анни Сергіївни, не мають принципового характеру, не впливають на її загальну високу оцінку, а окремі зауваження можна розглядати як побажання здобувачу щодо напрямів подальшого дослідження проблеми.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Зайцевої Анни Сергіївни на тему: «Управління транспарентністю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів» є кваліфікаційною науковою працею, виконаною здобувачем самостійно, що містить нові науково обґрунтовані результати, які полягають в розробленні і науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних та науково-практичних положень щодо управління транспарентністю розвитку підприємств

в умовах конвергенції інвестиційних процесів. Дисертація оформлена згідно чинних вимог. Надані у відгуку дискусійні питання та зауваження не мають впливу на загальну позитивну оцінку дисертації.

Таким чином, вищевикладене свідчить, що дисертаційна робота Зайцевої Анни Сергіївни на тему: «Управління прозорістю розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів» за актуальністю, змістом, обсягом досліджень, науковою новизною та практичною значущістю отриманих результатів відповідає вимогам пп.6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р., а її автор – Зайцева Анна Сергіївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Опонент:

професор кафедри бізнес-логістики
та транспортних технологій
Державного університету інфраструктури
та технологій,
доктор економічних наук, професор

Ольга ШКУРЕНКО

Підпис Ольги ШКУРЕНКО засвідчую
Ректор
Державного університету
інфраструктури та технологій

Надія БРАЙКОВСЬКА

Учений секретар спеціалізованої
вченої ради Д 64.108.05
24.06.2024

Безуша Ю.Є.